

FORENINGEN NORDEN

På Nivå Bugt Strandenge holder Fugleværnsfonden ungvæg for at afgræsse arealerne – til glæde for såvel fugle som folk..

Medlemsblad for lokalafdelingen Fredensborg

www.fredensborg.foreningen-norden.dk

nr. 61, juni 2017

Formandens klumme De russiske krigsfanger 1917-1919

I den første verdenskrig faldt og døde ufatteligt mange soldater. Men der blev også taget mange krigsfanger. Alene i Tyskland var der i 1917 1,7 mill. De fleste var russere. Det gav naturligvis problemer med at huse dem.

Danmark var neutralt og formåede at holde sig på god fod med de krigsførende lande.

Den danske regering indgik en aftale med Tyskland, Rusland og Østrig-Ungarn om (mod betaling) at huse krigsfanger, og man oprettede lejre i Hald og Horserød til de russiske krigsfanger.

I efteråret 1917 ankom de første russiske fanger med skib til Helsingør. Der var stor interesse for det, der blev flittigt rapporteret fra ankomsten og senere fra livet i lejren. Myndigheder og frivillige gjorde meget for at leve op til Haag-konventionens forskrifter for behandling af krigsfanger, og man ville gerne dokumentere overfor de krigsførende land, at de fik noget for pengene.

Der blev også optaget film, som blev vist i Ugerevyen i landets biografer. Disse kan ses på Dansk Filminstituts hjemmeside.

I 1918 besøgte den bolsjevistiske regeringsrepræsentant Sergej Garine lejren for at agitere blandt de bolsjevistiske fanger. Russerne blev sendt hjem til Rusland i 1919. Ikke alle blev vel modtaget. Mange blev betragtet som statsfjender – de manglede måske den rette kommunistiske overbevisning.

Fra 1917 til 1919 husede lejrene i alt 4.000 krigsfanger.

Se Inges historie her i bladet om den russiske krigsfange David Sossis, det lykkedes at flygte til Sverige.

Denne mindesten står ved Horserød-lejren og er til minde om de internerede under anden verdenskrig.

Udgivet af Foreningen Norden
Fredensborg lokalafdeling
norden.fredensborg@gmail.com
cvr 32709745

Redaktion: Bestyrelsen

Ansvarshavende redaktør: Lisa Juhler

Oplag: 120 eksemplarer

Forsidefoto: Lisa Juhler

Foreningen Nordens bestyrelse:

Lisa Juhler, Axel Møllers vej 4,
3490 Kvistgård ☎ 2251 0829

Dorte Demant, Baunebjergvej 214
3050 Humlebæk ☎ 20978126

Heidi Ølgaard, Teglgårdsvej 111B,
3050 Humlebæk ☎ 4919 2346

Jan Hellen, Bygvænget 826
2980 Kokkedal ☎ 40165105

Barbro Nielsen, Langebjergvej 354 A
3050 Humlebæk ☎ 4919 1761

Bjørn Sandberg, Hvedevænget 48,
2980 Kokkedal ☎ 61302980

Kontingent:

Personligt medlemsskab: 285 kr.

Husstandsmedlemsskab: 370 kr.

Pensionist: 185 kr. Pensionistpar: 225 kr.

Skolemedlemskab: 495 kr.

Biblioteksmedlemsskab: 395 kr.

Kommende arrangementer

Tirsdag den 13. juni kl. 10-14

Byvandring i København. På sporet af de Vestindiske Øer.

Vores guide er historikeren Inge Panduro og mødested og tid er kl. 10 ved Ankeret i Nyhavn.

Byvandringen tager ca. 2 timer og den foregår fortrinsvist i Frederikstaden, hvor der ligger mange fine palæer finansieret af indtægter fra de vestindiske øer og fra slavehandelen.

Efter byvandringen spiser vi frokost (ved egen betaling) på en nærliggende restaurant.

Vi kan mødes på Humlebæk Station kl. 9.00 og sammen tage tog og bus til Nyhavn.

Pris: 125 kr. Tilmelding senest den 10. juni til Lisa Juhler tlf. 22510829.

Onsdag den 9. august kl. 8.30-16.30

Sommertur til Borgcenteret i Vordingborg

Busturen er for børn fra 4 år og deres voksne og er en del af kommunens sommerferieaktiviteter.

Borgen i Vordingborg var Valdemar Atterdags yndlingsborg og her ligger han også begravet. Her holdt Valdemar og hans riddere hof og herfra tog de på krigstogter.

På museet kan børnene gå i skole som riddere og borgfruer. Man kan også opleve en prægtig vikingeutstilling udlånt fra Hedeby Museum med mange af vikingetidens skatte.

Pris: voksne 125 kr., børn 75 kr. Husk madpakke.

Tilmelding på www.fredensborg.dk/upload senest den 6. august.

Mødested: Humlebæk Station vest (Centersiden).

Medlemmer af Foreningen Norden kan deltage uden ledsagelse af børn, såfremt der er plads i bussen. I kan tilmelde jer til Lisa Juhler, tlf. 22510829 email lisajuhler@gmail.com

I Ridderskole

19. september kl. 19.00 på Humlebæk Bibliotek

Mød forfatteren Martin Jensen.

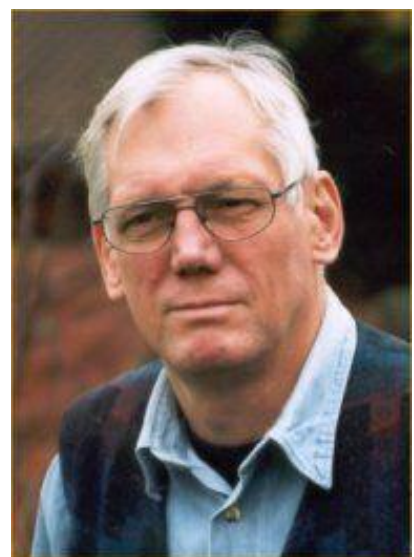
I læsekredsen afholder vi et forfatterarrangement med Martin Jensen, der har skrevet mange romaner – historiske såvel som samtidsromaner. Martin Jensen debuterede som forfatter i 1998 og fik et stort folkeligt gennembrud med den historiske krimiserie om byfoged Eske Litle fra Assens. Martin Jensen seneste roman er På kanten fra 2017.

Arrangementet afholdes i samarbejde med biblioteket og støttes af Fredensborg Kommunes Kulturpulje.

Pris: 60 kr. Medlemmer af Foreningen Norden og Biblioteksklubben 45 kr.

Billetter købes på

www.fredensborgbibliotekerne.dk/arrangementer

En kærlighedshistorie

Inge Krog fortæller om de russiske krigsfanger i Horserød 1917-18 i anledning af 100 året for den russiske revolution – og for modtagelsen af de russiske krigsfanger.

Foreningens medlem, Inge Krog, er vokset op i Horneby. Hendes musikalske far og faster voksede op i deres forældres købmandsgård i Havreholm.

I 1917 byggede man Horserødlejren for at kunne huse de russiske krigsfanger, der blev sendt dertil fra Tyskland.

"I 1917 begyndte Røde Korslejren i Horserød at huse russiske krigsfanger. Min far og faster talte meget om russerne, men jeg tror, at det kun var en lille del af gruppen, som de blev venner med.

Måske var det kun officererne, der havde en bevægelsesmulighed i en radius af 3 km. Det rakte lige til min bedstefar Andreas M. Andreasens købmandsforretning i Havreholm.

Min faster Kirstine var en udmærket pianist. Min far, Carl, var klassisk violinist. En dag, da Kirstine og far spillede sammen, kom der et par russere ind i butikken. Da de hørte musikken, sprang de over disken og brasede ind i stuen.

Den ene var David Sossis, som selv var en fremragende violinist. Min far og David Sossis blev meget gode venner og spillede meget sammen.

Kirstine

Carl og David

David

Jeg er i tvivl, om Sossis var en af de få, der fik forlænget ophold, for i november 1921 spillede han sammen med min far, som havde arrangeret en orkesterkoncert i Tikøb. Min faster havde fotos af flere af russerne. Alle officerer er på billederne dateret 1917 og 1918. Den ene skriver på engelsk tak til mine Bedsteforældre for sommeren 1917 og de bedste timer, som han har tilbragt i deres hjem. Faster var feteret, russerne købte æsker med chokolade til hende som hun solgte tilbage til sin far, og sådan gik chokoladen frem og tilbage over disken. Måske har de betalt med russiske penge, som jeg stadig har liggende. Bedstefar var en skikkelig mand, og når det nu var det, de havde at betale med.

De russiske officerer blev sendt hjem i 1918, men da de jo var Zarens officerer, blev de skudt ved grænsen. Kirstine og Sossis blev forelskede i hinanden, og Sossis skulle åbenbart ud af landet, så han deserterede og flygtede til Sverige. Han ville have Kirstine med, men da de nåede færgen til Helsingborg, fik hun dårlig samvittighed overfor sin mor og far og vendte hjem til Havreholm.

I Sverige mødte David fotografen Linea, som han blev gift med. De fik tre meget musikalske

børn: Irene, Lennart og Peter. Peter var nærmest et vidunderbarn. Han kom på konservatoriet i Stockholm som 12-årig.

Både Linea og Kirstine har haft en storhed i deres accept af hinanden, det må have været Linea, der sendte billeder af børnene, og de blev modtaget uden bitterhed og med glæde.

Men heller ikke David Sossis har ønsket at glemme fortiden. Under krigen 1940-45 var forbindelsen afbrudt, men pludselig stod han i Horneby. Carl og David snakkede hele natten og drak brændevin. David var fortvivlet, Peter ville ikke spille violin men trompet. Inde i min seng hørte jeg far sige: ”Trompet-David” i stedet for ”Skål”. De havde fundet melodien og havde det fornøjeligt.

Jeg husker at David fortalte, at da hans datter, Irene, blev gift, stod lillebror Peter i hvidt tøj og spillede i kirken, så ikke et øje var tørt.

Kirstine inviterede en anden gang på middag. Linea var forhindret, men på et tidspunkt trak David sin tegnebog frem og sagde: ”Se, Kirstine, jeg har stadig din hårlok!”. Det var næsten Dr. Zivagosk!

Kirstine havde brevkontakt med Linea lige til hun døde i 1985, fem år før Kirstine døde som 91-årig.

Kirstine blev aldrig gift, men David Sossis var til det sidste hendes store kærlighed.”

David Sossis døde i 1968. Han blev født i 1894 i Ukraine. Som ung studerede han musik i Sankt Petersborg indtil verdenskrigen brød ud og han blev officer i den russiske hær. Efter sin flugt fra Danmark boede han resten af sit liv i Sverige, fra 1933 i Växjö. Her var han i 35 år koncertmester i Växjös Musikselskab.

Horserødlejren har et museum, hvor man se mere om lejren og de russiske krigsfanger. Det er åbent tirsdag, torsdag og søndag kl. 10-15.

Horserødlejren

David's søn, Peter, var et musikalsk vidunderbarn, der allerede som 11-årig gjorde sig bemærket og som blev omtalt i de svenske aviser. Han blev senere violinist i Sveriges Radios Symfoniorkester.

Nordens tid er nu

Foreningen Nordens landsformand Mogens Jensen holdt foredrag på Nordisk Lejrskole i Hillerød

Foreningen Nordens Nordsjællands-kreds holdt generalforsamling den 19. april på Nordisk Lejrskole i Hillerød. Efter generalforsamlingen holdt Mogens Jensen foredrag om Foreningen Norden nu og i fremtiden.

Nordens tid er nu, fordi det er nu verdens øjne rettes mod de nordiske lande - deres demokratier og velfærdsmodeller. Ude i verden skelner de ikke så meget mellem de enkelte nordiske lande, de ser alle lighederne og vil gerne lade sig inspirere af os. Derfor er det også en god ide at vi arbejder sammen – for sammen er vi større og stærkere.

Nu er det snart 100 år siden (i 1919) at Foreningen Norden blev dannet, og der arbejdes mod en markant festligholdelse af i 2019. Desværre er medlemstallet faldet i de næste 10 år. Medlemmernes gennemsnitsalder er voksende og det er svært at rekruttere nye medlemmer. Men Mogens Jensen mener, der er gode muligheder for at rekruttere de +50. De har bedre tid og lyst til foreningsarbejde og socialt samvær omkring de nordiske emner.

Mogens Jensen i midten

*Ethel Ejlskov (t.v.)
og Beth
Espedal(t.h.) fra
Hillerød-afdelingen.
Beth er formand for
Hillerød-afdelingen
og formand for
Nordsjællands-
kredsen.*

Nedtælling til 100 året

Projektleder for skoleprojektet, Christian Lagoni, på talerstolen

På Foreningen Nordens repræsentantskabsmøde den 20. maj på Frederiksberg Rådhus fortalte Mogens Jensen om de mange projekter jubilæumsudvalget har i søen for at fejre foreningen i 2019.

Og der var mange og spændende initiativer.

Den 15. april 2019 bliver DAGEN. Den tænkes fejret i hele Norden med koncerter, konferencer og fine gæster. Dronningen, der er foreningens protektor, naturligvis og statsoverhoveder.

Der er taget kontakt til store kulturinstitutioner og der er bred interesse for at sætte fokus på det nordiske med teater, koncerter, film, udstillinger m.m.. Lokalfdelingerne opfordres til på lignende måde at tage kontakt til lokale aktører og kulturinstitutioner.

Der er også tænkt på skolebørnene. Et spændende projekt, som også inddrager lokalfdelingerne, er et skoleprojekt, der handler om at formidle viden og interesse for Norden blandt lærere og lærerstuderende samt eleverne i vore lokale skoler. I den forbindelse tænkes der også uddannet lokale frivillige ambassadører med en fortid i eller med et særligt kendskab til et af vore nordiske nabolande.

På repræsentantskabsmødet talte også Karen Ellemann, der er minister for nordisk samarbejde.

Hun indledte med at pointere den nordiske regions størrelse: Vi er 26 mill. indbyggere, vi er blandt de rigeste og de mindst korrupte. Det giver os en god politisk platform.

Karen Ellemann har to overordnede ambitioner:

1. Vi skal vedblive med at arbejde på at vores region bliver den bedst integrerede region. F.eks. skal udlændinge, der arbejder i et nordisk land kunne bosætte sig i et andet nordisk land.
2. Vi skal samarbejde omkring branding af Norden. I år sætter vi skarpt på Nordens indflydelse på verdens lande "Traces of North". /LJ

Emilie Demant og samerne

I 2016 udkom biografien *Vildfuglene*, der handler om kunstneren Emilie Demant og hendes mand geografen Gudmund Hatt. Biografien er skrevet af Helle Askgaard og Dorte Smedegaard.

Emilie Demant (1873-1958) er født i Selde i Jylland. Hun påbegyndte studier på Kunstakademiet for kvinder i København i 1898.

Emilie var ungdoms kæreste med Carl Nielsen.

Emilie var meget interesseret i Lapland og samerne og drog sammen med sin søster til Lapland i 1904. Her mødte hun den svenske same Johan Turi, som vidste meget om samernes historie og kultur. Da hun kom hjem studerede hun i 3 år det samiske sprog på Københavns Universitet for igen at kunne rejse til Lapland og studere samernes liv og kultur. I 1907 boede Emilie i 8 måneder blandt samerne, og sammen med Johan Turi skrev hun på en bog om samerne. Den blev udgivet i 1910 og gjorde hende for en kort tid verdensberømt, da det var den første bog skrevet på samisk om samernes liv. Emilie oversatte den til dansk og den udkom i 1911 med titlen *En bog om lappernes liv*. Om sine oplevelser udgav hun i 1913 bogen *Med lapperne i Højjældet*.

I årene efter malede hun mange motiver fra sit ophold i Lapland. Hun testamenterede 50 af sine malerier til Nordiska Museet i Stockholm.

Emilie skrev flere andre bøger om samerne, bl.a. *Ved ilden. En samling samiske eventyr og sagn*, 1922. Hun skrev også sin selvbiografi, der indtil 2002 blev opbevaret som manuskript på Det Kongelige Bibliotek. I 2002 blev den udgivet på forlaget Multivers med titlen *Foraarsbølger. Erindringer om Carl Nielsen*. /LJ

Med samerne i højjældet. Malet i 1944.

